

ایستادگی امیرالمومنین علی (ع) در مقابل تحریف روح و باطن قرآن کریم

هادی وکیلی گفت: قرآنی که امام علی (ع) جمع آوری کرد، مصحفی است که با شأن نزول و شرح و تفسیر آیات همراه است و ظاهر و قالب و جسم قرآن‌های موجود بین شیعه و سنی و... یکسان است.

هادی وکیلی گفت: قرآنی که امام علی (ع) جمع آوری کرد، مصحفی است که با شأن نزول و شرح و تفسیر آیات همراه است و ظاهر و قالب و جسم قرآن‌های موجود بین شیعه و سنی و... یکسان است.

خبرگزاری مهر- گروه دین و آئین- نگار احدپور: شب قدر که از آن به عنوان شب نزول قرآن بر پیامبر خاتم (ص) یاد می‌کنند، مصادف است با ایام ضربت خوردن و شهادت امام علی (ع). شخصیت بی نظیری که او را اولین کاتب آیات وحی می‌خوانند و نقش بی بدیلش در ترویج اسلام ناب محمدی، انکارناپذیر و تلاش و خدماتش در گسترش این دین الهی، بی‌همتاست.

به مناسبت فرارسیدن لیالی قدر و ایام شهادت حضرت امیرالمومنین علی (ع) در گفت و گو با هادی وکیلی، پژوهشگر تاریخ اسلام و عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، به بررسی نقش حضرت امیرالمومنین علی (ع) در حفظ قرآن کریم پرداختیم.

ائمه اطهار (ع) حافظ ثقل اکبر

وی با بیان اینکه ما شیعیان معتقدیم یکی از مهمترین مأموریت‌ها و وظایف ائمه اطهار (ع) حفظ دین خداست، عنوان کرد: حفظ دین خدا و رساندن آن به جامعه بشری را می‌توانیم یک کار ویژه برای ائمه اطهار علیهم السلام ذکر کنیم، با توجه به حدیثی که از حضرت رسول (ص) نقل شده است، دین اسلام در ثقلین (قرآن و عترت) تعریف می‌شود، ائمه اطهار (ع) به عنوان ثقل اصغر، باید حافظ ثقل اکبر (قرآن کریم) باشند.

وی افزود: در این مسیر، همه خاندان اهل بیت (ع) از جمله امیرالمومنین (ع)، در زمینه حفظ شکل، ظاهر و جسم قرآن و همچنین باطن، روح، معنویت، معنا، تفسیر و تعبیر قرآن تلاش کردند و آن را به سلامت، نسل به نسل منتقل کردند.

کتابت وحی، گام اول تلاش امیرالمومنین در حفظ سلامت قرآن

وکیلی در ادامه با اشاره به اینکه، حضرت امیر (ع) به عنوان اولین شخص در تاریخ مطرح هستند که توانستند قرآن را به طور کامل و جامع، مدون و منظم کنند، گفت: البته قبل از امیرالمومنین علی (ع) نیز قرآن توسط عده‌ای از اصحاب پیامبر (ص)، در حالی که یک مجلد مشخص و مدون نبود، کتابت شده بود، اما تدوین دقیق و کامل قرآن، چینش آیات، روایات و سوره‌ها در کنار هم بنابر نظامی که مورد نظر حضرت پیامبر (ص) بود، توسط امیرالمومنین (ع) و بعد از رحلت پیامبر (ص) و در دوره خلافت ابوبکر انجام شد. این موضوع به عنوان گام اول تلاش‌های حضرت در حفظ سلامت قرآن کریم مطرح است.

قرآنی که امام علی (ع) جمع آوری کرد، مصحفی است که با شأن نزول و شرح و تفسیر آیات همراه است و ظاهر و قالب و جسم قرآن‌های موجود چه در زمان صدر اسلام و چه اکنون، بین شیعه و سنی و... یکسان است.

این محقق تاریخ اسلام خاطر نشان کرد: زمانی که در قرائت، خوانش و گویش‌های مختلف اقوام اعراب اختلافاتی پیش آمد و خبر این اختلاف به خلیفه سوم (عثمان) رسید، تصمیم گرفتند همه قرآن‌های موجود جمع آوری شود، و یک قرآن مدون و مورد تأیید صحابه حضرت رسول (ص) در جامعه اسلامی منتشر شود. در این حال امیرالمومنین (ع)، اگرچه قرآن خودشان را به خلیفه سوم ندادند، اما قرآن منتشر شده را تأیید کردند و مخالفتی با آن نداشتند، چراکه ایشان پس از به حکومت رسیدن، همان قرآن مورد تأیید جامعه و صحابه را قبول و حمایت کردند.

آیا قرآن شیعه متفاوت از سایر قرآن‌های موجود است؟

وی با بیان یک شبهه و پاسخ به آن تصریح کرد: آیا اینکه حضرت علی (ع) قرآن خودشان را به عثمان ندادند، بدان معنی است که قرآن حضرت علی (ع) با قرآن عثمان و خلفای دیگر متفاوت بوده؟ پاسخ منفی است، متن قرآن امیرالمومنین (ع) با قرآن دیگر خلفا، هیچ تفاوتی با هم ندارند، چراکه ایشان و ائمه پس از ایشان، هیچگاه در این خصوص ادعا و یا اشاره‌ای نکردند.

وکیلی در این خصوص عنوان کرد: امیرالمومنین (ع) به دو دلیل قرآن خود را به عثمان ندادند، نخست اینکه قرآن امیرالمومنین (ع) و قرآنی که شیعه معتقد است در دست ائمه اطهار (ع) باقی مانده در حال حاضر هم نزد حضرت ولی عصر (عج) است، بنابر روایات تاریخی «مصحف» است، «مصحفی» که با شأن نزول و شرح و تفسیر آیات همراه است. بنابراین ظاهر و قالب و جسم قرآن های موجود چه در زمان صدر اسلام و چه اکنون، بین شیعه و سنی وhellip; یکسان است.

این پژوهشگر تاریخ اسلام افزود: نکته دوم اینکه خلیفه سوم مرتکب کار ناصوبی شد، او یک قرآن که البته مورد تأیید صحابه و حضرت علی (ع) بود منتشر کرد و نسخ دیگر موجود متعلق به صحابه و کاتبان وحی را آتش زد، در حالی که باید اجازه می داد دیگر نسخه ها در تاریخ باقی بماند. به هر حال قرآن حضرت علی (ع) از نظر ظاهر هیچ تفاوتی با قرآن های دیگر نداشت.

ایستادگی امیرالمومنین (ع) در مقابل تحریف روح و باطن قرآن کریم

وکیلی در ادامه گام دوم تلاش های حضرت امیر (ع) در حفظ سلامت قرآن کریم را، حفظ روح پرمعنای قرآن دانست و گفت: حفظ روح آیات و روایات قرآن بسیار حائز اهمیت بود، ائمه (ع) در این زمینه بسیار تلاش کردند، در طول سالیان، عده ای به تحریف ظاهر و البته معنای قرآن کریم اقدام کردند و ممکن بود این اتفاق رخ دهد، اما اقدامات حضرت علی (ع) و خاندان پاک و مطهرش در جلوگیری از این اتفاق مؤثر بود و در حال حاضر می دانیم که قرآن چاپ شده توسط وهابی های عربستان سعودی با قرآن های چاپ قم و مشهد تفاوتی ندارد. ائمه (ع) به سختی در مقابل این امر ایستادگی کردند، ایشان تلاش کردند هم ظاهر و متن کلمات و عبارات قرآن را حفظ کنند و هم باطن، روح، معنا و تفسیر آن را به درستی برای صحابه و آیندگان توضیح دهند.

وی خاطرنشان کرد: ایشان در تنش ها و چالش های سیاسی پس از رحلت پیامبر (ص)، جمع آوری و تدوین قرآن را در اولویت قرار دادند و بر اساس روایتی که از ایشان نقل شده، فرمودند «از خانه بیرون نمی روم مگر زمانی که این قرآن را جمع آوری کنم»، و منظور از جمع آوری در اینجا مرتب، منظم و مجلد ساختن آن به شکلی که بتوان آن را حفظ و مراقبت کرد، می باشد.

وکیلی در پایان تأکید کرد: تحریف یک کتاب، به طور طبیعی، ممکن است اتفاق بیفتد، در حالی که انگیزه های فراوانی برای آن وجود دارد، به ویژه اگر کتابی مانند قرآن، هدایتگر، دارای جاذبه و دافعه ای قوی، فراگیرنده تمام شئون زندگی و روی سخنش با همه اقوام و ملل باشد، اما ائمه اطهار (ع) سعی کردند، مانع از تحریف معنوی قرآن بشوند، به همین دلیل برای ما در روایات متعددی آیات محکم، متشابه، منسوخ و ناسخ را توضیح و برخی آیات مشکل را تفسیر نموده و در اختیار ما گذاشتند.